



# Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı : 407

Ankara 25.3.1998

## DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

ANKARA

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği  
Karanfil Sok.No:5/62 Kızılay-ANKARA

DAVACI VEKİLİ : Avukat Tülay YILMAZ

DAVALI : Bakanlar Kurulunu temsilen Başbakanlık

KONUSU : 27.4.1992 tarihli "Bakanlar Kurulu prensip kararı"nın İPTALİ istemidir.

ÖĞRENME TARİHİ : 14.02.1998

## OLAY VE HUKUKSAL NEDENLER

### I) OLAY:

Türkiye Çimento ve Toprak Sanayi T.A.Ş (Çitosan)'ne ait 5 çimento şirketindeki kamu hisselerinin Societe Cimenta Fraçaise S.A. firmasına satışına dair Yüksek Planlama Kurulunun 6.9.1988 tarihli ve 89/74 sayılı Uçak Servisi A.Ş.(USAŞ) daki kamu hisselerinin SAS Servise Partner A/S firmasına satışına dair 9.02.1989 tarihli ve 89/3 10.8.1989 tarihli ve 89/21 sayılı kararları İdari Yargı tarafından iptal edilmiştir.

Bakanlar Kurulu, iptale ilişkin bu yargı kararlarının uygulanmaması için bir prensip kararı almıştır. 27.4.1992 tarihli bu kararda "...anılan satış işlemleri konusunda geriye veya ileriye yönelik şekilde yeniden işlem tesisine hukuken imkan bulunmadığına" denilmiştir. İptalini istediğimiz karar, bu prensip kararıdır.

Resmi Gazetede yayınlanmayan karar, 1998 Şubat ayında İstanbul Barosunca çıkarılan "Baro Gündemi"nde yayınlanmıştır. Kararı öğrenme tarihimiz "Baro Gündemi"nin elimize geçiş tarihidir.

### II) MENFAAT İLİŞKİSİ:

Bakanlar Kurulunun bu prensip kararıyla Türkiye Barolar Birliği (TBB)'nin menfaat ilişkisi vardır. Yasamıza göre avukatlığın amacı "Hertürlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda, yargı organları ve hakemlerle resmi ve özel kurul ve kurumlara yardım etmektir." (Avukatlık Yasası Mad.2)

Adres : Karanfil Sokak No : 5/62 06650 Kızılay - ANKARA

Tel : 425 30 11 - 425 36 19 - 418 05 12 - 418 13 46 Faks : 418 78 57

İnternet Adresi : [www.barobirlik.org.tr](http://www.barobirlik.org.tr) e-mail : [bbirlik@barobirlik.org.tr](mailto:bbirlik@barobirlik.org.tr)



# Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı :

Ankara .... / ..... / 199...

-2-

Türkiye Barolar Birliği'nin "Kanunların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde bulunmak" (Avukatlık Yasası Mad.110/6), "Adalet Bakanlığı'nın, yargı ve yasama yetkisi taşıyan mercilerin ve baroların soracakları adli ve mesleki konular hakkında görüş ve düşünce bildirmek" (Avukatlık Yasası Mad.110/8). Memleket içinde kurulmuş hukukla ilgili kurul ve hukuk kurumlarıyla ilgilenmek" (Avukatlık Yasası 110/14) görevleri arasındadır.

"Hukuk Devleti" ilkelerinin zedelenmesi, bir hukuk kuruluşu olarak öncelikle avukatları ve Birliğimizi ilgilendirir. Yargı kararlarının uygulanmadığı bir ülkede, avukatlık mesleğinin hiçbir işlevi kalmamış demektir. Bu nedenlerle, olayda Türkiye Barolar Birliği'nin menfaat ilişkisi olmadığı savunulamaz.

### III) PRENSİP KARARININ DAYANMAK İSTEDİĞİ GEREKÇELER HUKUKEN GEÇERLİ DEĞİLDİR:

"Bakanlar Kurulunun prensip kararı"nda ileri sürülen gerekçeler ve mülahazalar, hukukten korunur ve kabul edilebilir nitelikte değildir:

A) Prensip kararında, "Türkiye ile yabancı şirketler ve giderek ülkeler arasında yeni hukuki sorunlar doğacağı", "Devletlerin imzaladıkları uluslararası sözleşmelere uyma zorunluluğu" gerekçe gösterilmektedir. Oysa yabancı şirketlere satışların iptal edilemeyeceğine ilişkin, Anayasanın 90.maddesinde düzenlenen koşullara uygun Türkiye'nin imzaladığı ve usulüne göre yürürlüğe koyduğu Uluslararası herhangi bir sözleşme bulunmamaktadır. Böyle bir sözleşme olsaydı, İdare Mahkemesi iptal davasında hüküm kurarken onu da değerlendirirdi. Somut olayımızdaki satış işlemi, devletlerarası bir anlaşma değildir. Devletlerarası anlaşmaların tarafları "Devlet" tir.

Yabancı özel şirketlere yapılan bu satışlar, bizim iç hukuk alanımıza girer ve çıkacak sorunlar bizim yargı organlarımızca çözümlenir. Özelleştirmeye ilgili kanun ve kanun hükmündeki kararnamelerde, yerli ve yabancı alıcılar arasında ayrıcalık tanıyan hükümler yoktur. Nitekim sonradan çıkarılan 4046 sayılı "Özelleştirme uygulamalarının düzenlenmesine ve bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun" özelleştirme işlemlerinin uygulanmasına ilişkin esas ve yöntemleri belirlemiş, "özelleştirme uygulamaları sonucu rekabetin korunması" başlığını taşıyan 16.maddesinin (b) ve (c) fıkralarında koyduğu yasaklarla, satışın yapılacağı gerçek veya tüzel kişinin yerli ve yabancı olmasına bakılmaksızın, başka bir anlatımla hepsini içine alacak şekilde eşitlik ilkesinin korunmasını önemle belirtmiştir. Bakanlar Kurulu, bu prensip kararıyla, yabancı firmalar lehine üstünlük tanımakta, yasa koyucunun amacına da ters düşerek, kendi parlamentosunca kabul edilen yasayı yok saymaktadır. Bu durum, örneği sıkça görülmeyen bir hukuk ihlalidir. Anayasa'nın 10.maddesinde ifadesini bulan "Kanun önünde eşitlik" ilkesi açısından değerlendirdiğimizde, dava konusu kararın Anayasa'nın bu hükmüne de aykırı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yargı kararlarının uygulanmaması, İdari Yargılama Usulü yasasına (Mad.28) ve Anayasa hükümlerine aykırıdır. "Yasama ve yürütme organlarıyla idare, mahkeme

Adres : Karanfil Sokak No : 5/62 06650 Kızılay - ANKARA

Tel : 425 30 11 - 425 36 19 - 418 05 12 - 418 13 46 Faks : 418 78 57

İnternet Adresi : [www.barobirlik.org.tr](http://www.barobirlik.org.tr) e-mail : [bbirlik@barobirlik.org.tr](mailto:bbirlik@barobirlik.org.tr)



# Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı :

Ankara .... / ..... / 199...

-3-

kararlarına uymak zorundadır" (Anayasa Mad.138/son) İptal kararlarının uygulanması sonucunda, doğacağı ileri sürülen sorunlar, Anayasamızın 125 ve 129/5.maddeleri hükümlerine göre çözümlenir. "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."(Anayasa Mad.125/son) "Kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılır" (Anayasa Mad.129/5)

B) Bakanlar Kurulu prensip kararı gerekçesinde "Ülkemizin diğer devletler ve milletlerarası kamuoyu nezdindeki itibarı ve çıkarları ile milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği isterler " çerçevesinde değerlendirme yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir. Bir devletin "Yürütme Organı" kendi yasalarına ve Anayasa'sına aykırı davranıyorsa, yargı kararlarını uygulamıyorsa, o devletin "Hukuk Devleti" olduğu kabul edilemez. Böyle bir devlet, milletlerarası kamuoyu nezdinde öncelikle bu nedenlerle itibarını kaybeder. İç hukukumuz çığnenerek uluslararası itibar kazanılamaz. Ayrıca "Ahde vefa" kuralının uygulanması görüşü de yanlıştır. Satım işi devletlerarası bir işlem değildir. Satışın iptali, taraflardan birisinin iradesiyle değil, yargı kararıyla olmuştur. Bu nedenle "ahde vefa" kuralı somut olayımızda uygulanamaz.

C) Prensip kararında, iptal kararı uygulanmasının "Ekonomik bakımdan Türkiye'nin yararına olamayacağı" da, uygulamamaya ayrı bir gerekçe olarak gösterilmektedir. Açılacak tazminat davaları ve başka nedenlerle ekonomik bakımdan zarara girecek olmamız yargı kararlarının uygulanmamasını haklı göstermez. Yürütme organının yabancı şirketlere yapılan satışları Türk yargısının denetiminden çıkarmaya, bir çeşit kapitülasyonlar ihdas etmeye yetkisi yoktur. "Hiçbir kimse veya organ, kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." (Anayasa Mad.6/3). "Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir." (Anayasa Mad.8). Kuvvetler ayrımının, devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu Anayasa hükmüdür.

## IV) BAKANLAR KURULU PRENSİP KARARI, İDARI YARGILAMA USULÜ YASASINA VE ANAYASA HÜKÜMLERİNE AYKIRIDIR:

Bakanlar Kurulunun "satış işlemleri konusunda geriye veya ileriye yönelik şekilde yeniden işlem tesisine hukuken imkan bulunmadığına" ilişkin ve Danıştay kararlarının uygulanmamasına yönelik 27.4.1992 tarihli kararı, yasalarımıza ve Anayasa hükümlerine aykırıdır:

A) İdareyi, yargı kararlarının icaplarına göre işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecbur tutan İdari Yargılama Usulü yasasının 28.maddesine,

B) Anayasa hükümleri yönünden:

- Anayasamızın "Hukuk Devleti" ilkesine (Mad.2)
- Kaynağını Anayasadan almayan hiçbir Devlet yetkisinin kullanılamayacağı ilkesine (Mad.6/3)
- Yürütme yetkisini ve görevinin Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı ilkesine (Mad.8)

Adres : Karanfil Sokak No : 5/62 06650 Kızılay - ANKARA

Tel : 425 30 11 - 425 36 19 - 418 05 12 - 418 13 46 Faks : 418 78 57

İnternet Adresi : [www.barobirlik.org.tr](http://www.barobirlik.org.tr) e-mail : [bbirlik@barobirlik.org.tr](mailto:bbirlik@barobirlik.org.tr)



# Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı :

Ankara .... / ..... / 199...

-4-

- Anayasa hükümlerinin bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine (Mad.11)
- Anayasa ve kanunlara sadakat ilkesine (Mad.129/1)
- Mahkemelerin bağımsızlığı, yasama ve yürütme organlarıyla idarenin mahkeme kararlarına uyma ve geciktirmeden yerine getirmeleri ilkesine (Mad.138/son) aykırıdır.

Görülüyor ki dava konusu prensip kararında hukuka uyarlık yoktur.

DELİLLER : Bakanlar Kurulunun 27.4.1992 tarihli prensip kararı. (Resmi gazetede yayınlanmadığından aslının davalı idareden istenmesi)

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda sunulu nedenlerle:  
1) Bakanlar Kurulunun 27.4.1992 tarihli prensip kararının iptaline,  
2) Yargılama giderlerinin davalı idareye yükletilmesine,

Karar verilmesini dilerim.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği  
Vekili  
Avukat Tülay YILMAZ

Ekleri:

- 1) Kararın fotokopisi.
- 2) İstanbul Barosu yayını "Baro Gündemi"
- 3) Vekaletname

Adres : Karanfil Sokak No : 5/62 06650 Kızılay - ANKARA

Tel : 425 30 11 - 425 36 19 - 418 05 12 - 418 13 46 Faks : 418 78 57

İnternet Adresi : [www.barobirlik.org.tr](http://www.barobirlik.org.tr) e-mail : [bbirlik@barobirlik.org.tr](mailto:bbirlik@barobirlik.org.tr)